సింహాద్రిరావు సారథ్యం

శ్రీ టేకుమళ్ళ కామేశ్వరరావు

సింహాద్రిరావును, అతనికి తోడుగా శరభాపురం నుంచి వచ్చిన ఉపాధ్యాయులను, కొండపల్లి గ్రామంలో అడుగుపెట్టారు. అతను తన దగ్గిర ఉన్న ఉపాధ్యాయులతో "ఈ ఊరికి ఈ పేరు మహ బాగా సరిపోయింది లెండి! ఇదిగో ఇదే కొండ! ఇదిగిదే పల్లి! కాబట్టి కొండ ప్లస్ పల్లి ఈజీక్వల్టు కొండపల్లి అని గుడ్డివాడికి సహితం తెలుస్తుంది. కాని ఇక్కడి వాళ్ళే నిజంగా తెలివైన వాళ్ళయుంటే, కొండ మొదటిలోనే ఈ ఊరు ఉంది కనుక దీనికి కొండమొదలు అని పేరు పెట్టి ఉండవలసింది ఆ మాటలలో భావకవిత్వం విజృంభించి వేస్తూంది!" అన్నాడు.

"ఆ పేరున ఒక గ్రామం ఇదివరకే ఉందండి అయ్యా! గోకవరం ప్రాంతాలలో కొండ మొదలు అనే గ్రామం ఒకటి ఉందండి!" అన్నాడు ఒక ఉపాధ్యాయుడు.

"ఇంకేం! మనకంటే ముందే కనిపెట్టివేశా డన్నమాట ఒక మహానుభావుడు! మనమే ఘనులమని, మన మట్టుకు మనం అనుకొని, 'ఊః' పొంగిపోతూంటాము. అన్ని కాలాలలోను ఉంటారయ్యా మహానుభావులు, ఒక్క మనకాలంలోనే కాదు!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

అతను పాఠశాలలో అడుగుపెట్టాడు. డిప్టీ ఇనస్పెక్టరయిన నందకిశోరరావు ఏవో కాగితాలు చూసుకొంటున్నాడు. అతను తల ఎత్తి సింహాద్రిరావుని చూసి, సుఖంగా వచ్చినందుకు ఆనందపడ్డాడు. శరభాపురం నుంచి వచ్చిన ఉపాధ్యాయులు, కొండపల్లి ఉపాధ్యాయుణ్ణి కలుసుకొని, అతని చెవిలో ఏదో ఊదారు. సింహాద్రిరావు అడివిలో నడిచి నడిచి అలసిపోయాడు. 'ఏవో ఇన్ని కాఫీనీళ్లు తెచ్చి నా మొహాన్ని పారపోస్తే బాగుండును, అని ఎదురుచూస్తున్నాడు. కాని ఆ ధోరణి ఎక్కడా కనబడలేదు. అందుచేత అతను తప్పనిసరిగా నోరు చేసుకోవలసివచ్చింది. "పులికి హారం పడలేదు ఇవాళ!" అన్నాడు కొండపల్లి మేష్టరుతో.

"బాబూ! ఏవో రెండు పాలచుక్కలుంటే, అయ్యగారికి కాఫీ పెట్టి ఇచ్చేవాళ్ళముండి. ఈ అడివిలో గిద్దెడు పాలిచ్చే గొడ్డుంటే, దానిని కామధేనువే అని, చుట్టూ చెంబులు పట్టుకొని మూగుతారండి!" అన్నాడు కొండపల్లి ఏకోపాధ్యాయుడు.

తనకి కొంచెమేనా అట్టే పెట్టకుండా నందకిశోరరావుకి అన్నీ ఇచ్చేసినందుకూ, లేకపోతే ఇద్దరికీ లేకపోవాలి, గాని అందులో ఒకడికి అట్టు, ఒకడికి ముక్కా ఏమిటి అనీ, అతను మనస్సులో బాధపడి "నాకు లేకుండా నువ్వెలాగు తాగేశావయ్యా! ఏమన్న పెద్దమనిషివి!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు, ఇనస్పెక్టరుతో.

సంభాషణ ఊరికే వింటూన్న నందకిశోరరావు కొండపలి ఉపాధ్యాయుడితో "పంతులూ! మొదటే చెప్పలేకపోయావుటయ్యా ఆ సంగతి! చుక్కలో అరచుక్క అతనికీ ఉంచేవాణ్ణి. నాకేం తెలుసు ఈ భోగట్టా అంతా!" అని "జరిగిం దేదో జరిపోయింది, కాని ఇప్పుడైనా తొందరగా వెళ్లి, ఎక్కడేనా పుట్టించుకురా! గత్యంతరం లేదు! కదులు! ఇవిగో డబ్బులు!" అని అతను జేబులోంచి పర్సు ఇవతలకి తీశాడు.

"ఎంతమాట! తమ దగ్గిర డబ్బులు పుచ్చుకొంటానా!" అన్నాడు ఏకోపాధ్యాయుడు. కాని అతని కేమీ పాలుపోలేదు.

"అయితే డబ్బులు పుచ్చుకోనూ పుచ్చుకోవు, పాలచుక్కలు తేనూ తేవ వన్నమాట?" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

ఈ ఊరి ఉపాధ్యాయుడిదే పూచీ అంతా, ఇనస్పెక్టరు ఇక్కడికి చేరిక మన కేమీ సంబంధం లేదని, శరభాపురం నుంచి వచ్చిన ఉపాధ్యాయులు నోరు మూసుకొని ఊరుకొన్నారు.

మారు మాటాడకుండా ఏకోపాధ్యాయుడు ఊళ్లోకి పరుగెత్తుకొని వెళ్లాడు.

సింహాద్రిరావు తేగతొక్కలాగు వేళ్లాడబడి కూర్చున్నాడు.

అప్పటి కప్పుడే చాలా వేళయిపోయింది. సుమారు పన్నెండు గంటలవుతూంది. ఇంతకీ ఒక గంటకిందటే— మన్నెంలో గొడ్లకి కట్టురాటలనుంచి విడుదల అప్పుడు—గొడ్డు గోదలని అడివిలోకి తోలుకుపోయారు. కాని డొంకపక్కని గలగలమంటూ ఏదో వినబడింది. ఏమిటా అనుకొంటూ ఉపాధ్యాయుడు ఒక అడుగు పక్కకి వేసి, కొమ్మలు వంచి, చూశాడు. మెడలో డొల్ల బొణుగు గలగల లాడుతూ మేక ఒకటి కనబడింది. బతుకు జీవుడాఅనుకొన్నాడు. అసలు పాలంటూ కళ్ల పడతాయికదా అని సంతోషించి, కష్టపడి, ఆ మేకని పట్టుకొని, నాలుగు చుక్కలు పిండాడు.

అతను దారిలోనే కోమటి కొట్టుమీద

పెట్టర్ సేల్సు అండ్ సర్వీస్
ఆంధ్ర ఎలక్ట్రికల్ హౌస్ లిమిటెడ్.,
హెడ్డాఫీసు: ఏలూరు - విజయనగరం
ఫోన్: నెం. 53.
డిస్ట్రిబ్యూటర్సు:
పెట్టర్, పెట్టర్-ఫీల్డింగ్ ఆయిల్ ఇంజన్సు, కిర్లోస్కర్
పంపులు వగైరా గానుగలు

ఒక కాని ఇచ్చి కాఫీబిళ్లకొని, ఇంటికి వెళ్లి కాఫీ తయారుచేసి, గళాసులో పోసుకొని, చెయ్యి కాలకుండా ఎండు అడ్డాకులతో గట్టిగ పట్టుకొని, గబగబా వచ్చి, సింహాద్రిరావుముందర పెట్టాడు. అతను బ్రహ్మానందపడ్డాడు. వెచ్చవెచ్చగా ఆ వేడినీళ్లు ఇన్ని తాగాడు. అలసిపోయిన బరువుకళ్లు మూతపడ్డాయి. తనకి తెలియకుండానే చాపమీద ఒరిగి నిద్రపోయాడు.

సింహాద్రిరావు నిద్రపోతూండగా శరభాపురంనుంచి వచ్చిన ఉపాధ్యాయులు, సింహాద్రిరావు కొండపల్లి వస్తూ దారిలో తమను పెట్టిన పాట్లు వర్ణించి చెప్పగా, అందరూ నవ్వలేక పొట్టలు చేతితో పట్టుకొన్నారు. స్తబ్ధమైఉన్న అడివిలో చలనం కలిగిస్తూన్నవా డొకడు దొరికాడుకదా అని అందరూ సంతోషించారు. "మేము వెళ్లివస్తాం! సెలవు ఇప్పించండి!" అంటూ శరభాపురంనుంచి వచ్చిన ఉపాధ్యాయులు తిరిగి వెళ్లిపోయారు.

ఇనస్పెక్టరు కొండపల్లిలో పరీక్ష ముగించుకొన్నాడు. రాత్రికి బోయపాడు చేరుకొని, తెల్లవారి తణిఖీపని చూసుకోవాలని తొందరపడ్డాడు. అపరాహ్ణం భోజనాలయేక బండీమీద వెళ్లదలచుకొన్నాడు.

సింహాద్రిరావు భోజనంచేసి, కుర్చీమీద టీక్‌గా కూర్చున్నాడు. బీడీ ముట్టించి, ఓరగా మొహంపెట్టి, పొగవిడుస్తూ, పొగతోటే మేడలు కడుతున్నాడు.

"ఇంకో అరగంటసేపటిలో బయలుదేరి పోదామోయ్!" అన్నాడు డిప్టీ ఇనస్పెక్టరు సింహాద్రిరావుతో.

"చాలామంచిది!" అన్నాడు మిత్రుడు.

"బండీమీద కూర్చుని పోదాం. పాపం! అలిసిపోయి, అలిసిపోయి ఉన్నావు" అన్నాడు ఇనస్పెక్టరు సానుభూతితో.

"సరే! కాని నామాట కొంచెం మన్నించు. బండివాడు మనతోరా అక్కరలేదని చెప్పు" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"అదేమిటది!" అని ఆశ్చర్యపడ్డాడు ఇనస్పెక్టరు.

"సారథి ఉండగా వేరె బండివాడు ఎందుకయ్యా!"

"ఎవరు సారథి?" అని ప్రశ్నించాడు నందకిశోరరావు.

"నేను సారథిని. నువ్వు పార్థుడవు. వెరసి పార్థసారథులం. బండియే మనరథం. ఆ ఎడ్లే రథ్యములు. అంటే రథానికి కట్టే గుర్రాలు" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"ఎద్దుబండి రథ మేమిటి! ఎడ్లు గుర్రాలే మిటి? మనం పార్థసారథుల మేమిటి! ఏమిటీగోల!" అని ఆశ్చర్యం ప్రకటించాడు ఇనస్పెక్టరు.

"అబ్బెబ్బే! నీకింకా తెలియదు! ఇంకా పెరటిదారిలోనే ఉన్నావయ్యా! ఏమి పరీక్షలు చేస్తున్నావో ఏమిటో! పరీక్షలూ ఆలాగే ఉండి ఉంటాయిలే! సభ్యాచర్చలో ఉన్న అంశాన్ని గురించి—బండి నడపడమనేది ఒక బ్రహ్మాండమైన విద్యకాదు. ఆ మాటకివస్తే, అది చతుష్టకళలు—వావిళ్లవారి ప్రతిలో—లేనేలేదు. తీరా చెప్పవచ్చే దేమిటంటే, అది మన కాకలెక్కలోని పనికాదు! నేలని చీల్చి, పండించి, గాదినిండా గింజలు పోసుకొనే అస్మదాదులకు, అంటే, ఆ జన్మరహితులకు, అదొక పనా!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు పళ్లు బైటపెట్టి.

'తిని కూర్చోక ఇదొక పేలాపన తెచ్చిపెట్టుతున్నాడు!' అనుకొని, ఊరుకొన్నాడు ఇనస్పెక్టరు.

"నేను చెప్పేది ఏమేనా తెలిసిందా?" అని ప్రశ్నించాడు సింహాద్రిరావు.

"తెలియకేం!" అన్నాడు ఇనస్పెక్టరు.

"అర్థమయిందా?" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"అర్థంకాకేం!"

"బోధపడిందా?" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"బోధపడకేం!" అంటూ ఇనస్పెక్టరు ఆలోచిస్తున్నాడు.

"భావం అంతుపట్టిందా అని నేనడగడం?" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"ఇవాళ నీకేగో పట్టింది. నిష్కర్షగా మనకి మూడింది" అన్నాడు నందకిశోరరావు.

"ఇదిగో! అభయహస్తం! కావలిస్తే ఊడదీసి ఇస్తాను! వెనక్కి తగ్గే ఘటం కాదునాయనా!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"మనం తీరా ఊరుచేరుకొనేటప్పటికి కాళ్లూ, చేతులూ కలిసిఉంటాయా, లేక తోలుబొమ్మకిలాగు విడదీసి ఉంటాయా అని ఆలోచిస్తున్నాను" అన్నాడు ఇనస్పెక్టరు.

"ఇంకెందుకు? నేను అభయహస్తం మొట్టమొదటే ఇచ్చివేశానుగా!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"సరే! సిద్ధపడు!" అన్నాడు మిత్రుడు.

సింహాద్రిరావు లేచాడు. ఎప్పటి వేషం ధరించాడు. అతను కొండపల్లి మేష్టరుతో "పంతులూ! మంచి చేతికర్ర ఒకటి సంపాదించి పెట్టు! ఏమిటి! షికారు వెళ్లడానికి పస్టుక్లాసుగా పనికిరావాలి! అది కనక చేతిలో పట్టుకొని నడుస్తూంటే లండన్ దొరగారు ఇప్పుడే స్టీమరుదిగి వస్తున్నారని అంతా బెదిరిపోవాలి" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"చేతికర్రల కేమిటి లెండి! ఒకటి కాకపోతే పాతిక! ఈ చేతికర్రలని ఇంటిలో ఎవరూ ఉండనియరండి బాబూ! ఎవరో ఒకరడిగి పట్టుకుపోతూనేఉంటారు! ఇంటిలో ఏభైకర్రలు ఉండాలి. ఇప్పుడు చూద్దామంటే పట్టుమని ఒక్కటి లేదు. నేను సొంతంగా వాడుకచేస్తూన్న చేతికర్రఒకటి ఉందిలెండి. దానిని తీసుకువచ్చి తమకి దాఖలు చేసుకొంటాను. మనం వెళ్లేదారిలోనే పాలచెట్లు బోలెడన్ని! కత్తి ఒకటి తీసుకువస్తా."

పోపూరి సన్స్

తంతి: "ప్రగతి" * పోస్టుబాక్సు: 83

కాన్వెంటు వీధి * విజయవాడ

లాన్జ్ బుల్-డాగ్

జర్మనీ ట్రాక్టర్లు-పనిముట్లు, 20-25-40 50 హార్సుపవర్లు, రవాణాలకు ట్రెయిలర్లు

ఆయిలు ఇంజన్లు

స్లేవియా * స్కోడా * పెట్టరు

పెట్టర్-ఫీల్డింగు * యాన్మారు

ఆయిలు ఇంజను పంపుసెట్లు, ఎలెక్ట్రిక్ మోటారు పంపుసెట్లు, కిర్లోస్కరు పంపులు, కిర్లోస్కరు "వసంత్" చెఱకుగానుగలు.

పెట్టరు స్పేరు సామానులు, లాన్జ్ ట్రాక్టరు సామానులు.

బ్రాంచి * సర్వీసింగుసెంటరు

పోపూరి సన్స్

కొత్తపట్నం రోడ్డు * వంగోలు

బండి ఒకమారు ఆపి మంచి సవనైన కర్రలు మాని తెగకొట్టుకొందాంలెండి! చేతికర్రల కేమొచ్చె!" అన్నాడు పంతులు.

"మంచిమాట సెలవు ఇచ్చావు లే!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

ఉపాధ్యాయు లక్కడికి పాతికగజాల దూరంలోనే ఉన్న తన తాటాకు ఇంటికి వెళ్లి, పాలచేతికర్ర తెచ్చిపెట్టాడు. దానిని చూడగా సింహాద్రిరావు ఆనందానికి మేర లేకపోయింది. డిప్టీ ఇనస్పెక్టరు కూడ ముచ్చటపడ్డాడు. అతను ఎప్పటినుంచో నాలుగు కర్రలు సంపాదించి, అడిగిన పెద్ద మనుష్యులకి బహుమానం చేద్దామని అనుకొంటున్నాడు. కాని అంతవరకు కుదర లేదు.

వాకిటిలో బండి సిద్ధంగా ఉంది. అడుగునంత గడ్డి గాదర వేసి, పైన ఈతాకులచాప పరిచారు. సామానులు బండిలో పడవేశారు సింహాద్రిరావు సొంతంగా తన సూట్ కేస్ తీసుకువెళ్లి దానిలో పెట్టాడు. ఇద్దరూ బండెక్కి కూర్చున్నారు. ఎడ్ల తలతాళ్లు పట్టకొని బండివాడు ముందు నిలుచున్నాడు. వెనక బడి పంతులు ఉన్నాడు. దూరంగా బంట్రోతు నిలుచున్నాడు.

"సరేకాని అబ్బాయీ! ఇరుసున కందెన పెట్టేవా?" అని బండివాణ్ని సింహాద్రిరావు ప్రశ్నించాడు.

"సిత్తంబాబయ్యా! అన్నాడు బండివాడు.

"మాటలలో ఏడకవయ్యా!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"సిత్తంబాబయ్యా!" అన్నాడు బండివాడు బెదురుతూ.

"సరే! నిన్ను బళ్లో వేసి పుటం పెడితేనే గాని దమ్మిడీకి పనికిరావు! నిన్నడగడం ఎందుకో తెలుసా? ఇరుసున కందెన పెట్టక పగ మేశ్వరు బండినడైన బారదు సుమతీ! అన్నాడు శాస్త్రకారుడు. ఇహ మన బండీ ఓలెక్కా చెప్పండూ!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"ఇరుసుకు కందెన ఉండడేంటండి!" బాబయ్యా అని బండివాడు తలపాగాఎత్తి బుర్రగోక్కున్నాడు.

"నేను ప్రశ్నించేనని ఆట్టే శోకించుకోకు! ఈ కాలంలో మిల్లుబట్టలేనా దొరకకుండా ఉన్నాయి!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

బండివాడు తలపాగ నెత్తిని అణిచేసి "నిజమే బాబయ్యా! గుడ్డముక్కకికూడా కరువైపోయిందండి. సచ్చిపోతున్నాం. తమవంటి పబువులు ఒంటిని సివికిన గుడ్డ ముక్క ఏదేనా పారేస్తేగాని మాలాంటి దిక్కుమాలినవాళ్లు బతికే ఎత్తు లేదండి బాబయ్యా!" అన్నాడు.

నీ బండిపని మాత్రమే నువ్వు చూసుకో అన్నట్టుగా ఉపాధ్యాయుడు బండివాడి వైపు తీవ్రంగా చూశాడు.

"పాతగుడ్డ కేమివచ్చె! ఇచ్చే మాటుంటే కొత్తదోవతే నువ్వు అడగకుండా ఇచ్చేవాణ్ణి. ఈ పురాణాని కేమిటిగాని, వీటిలో దాపటెద్దు ఏది, వెల పటెద్దు ఏది? ఒక్క మాటలో చెప్పు. అతి సూక్ష్మగ్రాహిని. ఆ సంగతిమట్టుకు కడుపులో ఉంచుకో?" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

పంతులు అడ్డువచ్చి "ఎడంవైపుది దాపటెద్దు, కుడివైపుది వెలపటెద్దునండి" అన్నాడు.

"అందులో ఏమీ తబ్బిబ్బులు లేవు కదా, 'గాదిలో పందికొక్కు, గాదికింద కందిపప్పు' అన్నట్టు. ఎన్నిసార్లు బండెక్కినా, నాకూ అక్కడే తబ్బిబ్బు. నిఘంటుకారులకి అక్కడే తబ్బిబ్బు" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

"లేదు బాబయ్యా" అని బండివాడు ధ్రువపరిచాడు.

"సరే! అంతవరకు బాగానే ఉంది. అయితే, దీని నేమని నడుపుతారు, దానినేమని నడుపుతారు" అని సింహాద్రిరావు ప్రశ్నించాడు.

దాపటెద్దుని హో—హో—హో— అనీ, వెలపటెద్దుని చ్చొ—చ్చొ—చ్చొ అనీ నడుపుతారండి!" అన్నాడు బండివాడు.

"నువ్వు బండిశాస్త్రంలో అఖండుడులాగున్నావు!" అన్నాడు సింహాద్రిరావు.

సింహాద్రిరావు ముందర కూర్చుని బండి తోలుతున్నాడు. కాని బొండు ఇసకలలో బండిమట్టుకు ముందుకు జరగడం లేదు. అతను ఎడ్లతోకలు మెలియపెడుతున్నాడు. జువ్వతో బాదుతున్నాడు. ఏమిచేసినా, ఎడ్లు తాపీగా నడుస్తున్నాయి. అతను కొత్తమనిషి అవడంచేత ఎడ్లు బెదురుతున్నాయి. కాని ఇసక అవడంచేత వాటి బెదురు నిష్ప్రయోజనంగా ఉంది.

దారిలో బండి ఒకసారి ఆపారు. సింహాద్రిరావు పాలకర్రల కోసమని దిగేడు. ఇనస్పెక్టరు బండిలోనే పడుకొన్నాడు. సింహాద్రిరావు, ఉపాధ్యాయుడు కలిసి పాలచెట్ల దగ్గరకి వెళ్లి, నిబ్బరంగా ఉన్న కర్రలకోసం వెతికి, ఏలాగైతే యేమి, ఒక మోపెడు తెచ్చి, బండిలో పడవేశాడు. వాటిలో ఇనస్పెక్టరుకోసమని ఎంచిఎంచి ఒక వంకర కర్రతీసి ఇవతల పెట్టాడు సింహాద్రిరావు.

అది చూసి ఇనస్పెక్టరు "దానిని కూడ నువ్వే దాచుకో!" అన్నాడు.

"మరీ మంచిది!" అంటూ సింహాద్రిరావు దానిని కూడ కట్టలో కట్టివేశాడు. అంతే కాని మరొక కర్రతీసి ఇయ్యడానికి ప్రాణం ఒప్పలేదు.

సింహాద్రిరావు గిజగిజ కొట్టుకొంటున్నాడు కాని బండి వడిగా వెళ్లడం లేదు.

ఇనస్పెక్టరు బండిలో వెనక కూర్చుని, కాళ్లు కిందికి వేళ్ళాడ వేసుకొని, ఇటు అటు చూస్తూ, కిందనడిచి వస్తూన్న పంతులుతో మాట్లాడుతున్నాడు.

ఇసక నేల అయింది. ఇంతటిలో గట్టి నేల తగిలింది. గట్టినేలకోసం ఎదురు చూస్తూన్న ఎడ్లు, ఆ నేల రాగానే కొంచెం జోరుచేశాయి. అదంతా తన ప్రతాపమే అని సంతోషిస్తూ, సింహాద్రిరావు ఎడ్లని అదలించడం మొదలుపెట్టాడు. అసలే బెదిరిఉన్న ఎడ్లు, ఆదారి విడిచి అడ్డదిడ్డంగా గబగబా పరుగెత్తడం మొదలుపెట్టాయి. "ఆ ఆ"అని అంటూనే ఉన్నారు. ఎడ్లు బండివాడిని లక్ష్యపెట్టలేదు. వాడు వెనకపడ్డాడు. అడుగున్నర ఎత్తున్న మోడు మీదికి చక్రం ఎక్కింది. గబుక్కున ఇనస్పెక్టరు కిందికిదూకి వేశాడు. బండి తలకిందులయింది. సింహాద్రిరావు బండిమీంచి పక్కకి పడ్డాడు. అతను బండిలో ముందు కూర్చుండబట్టి బతికేడు. కాని బండిలోనే కూర్చుని ఉంటే, ఏనడుమో విరిగిపోయేది. అతన్ని లేవదీశారు. పాపం! ఏవో చిన్న చిన్న దెబ్బలు తగిలాయి. ఎలాగో శ్రమపడి బండిని లేవనెత్తారు అంతా కలిసి. సింహాద్రిరావు హడిలిపోయాడు. ఇహ బండి దగ్గరకి పోదలచుకోలేదు. "బుద్ధిగా లోపలకూర్చో!"అని ఇనస్పెక్టరు అన్నాడు కాని అతను బండిఅంటే బెదిరిపోయాడు. అతను "ఇవి వట్టి అడివి ఎడ్లు! పల్లడి ఎడ్లయితే ఎంతబుద్ధిగా ఉంటాయి, ఏమిటి కథ! ప్రాణమిచ్చేస్తాయి సమయంవచ్చిందంటే! ఇవి ప్రాణం పుచ్చుకొంటాయి అవసరమైతే!" అన్నాడు.

బండిలో చాల స్థలముందికదా మేష్టరుని కూడ కూర్చోమన్నాడు ఇనస్పెక్టరు. కాని అతను కూర్చోలేదు. సింహాద్రిరావుకి తోడుగా నడచివస్తానన్నాడు. బండివాడు బండిలో కూర్చుని నడిపించాడు క్రమంగా అందరూ బోయపాడు చేరుకొన్నారు.

★